

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γραφείο Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Αρ. Φακ. 28.02.011.001
Αρ. Τηλ. 22401451

3 Φεβρουαρίου 2021

**Πρόεδρο και Μέλη
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας,**

Κάλυψη των ελλειμμάτων του Ο.Κ.Υπ.Υ. από κρατική χορηγία.

Με βάση το άρθρο 22 του περί Ίδρυσης Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας Νόμου (Ν.73(Ι)/2017), το κράτος δύναται να καλύπτει διά χρηματοδότησης τυχόν ελλείμματα του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (Ο.Κ.Υπ.Υ.) για τα πέντε (5) πρώτα χρόνια που θα ακολουθήσουν αμέσως μετά την εισαγωγή και λειτουργία της εξωνοσοκομειακής φροντίδας υγείας του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ), με την επιφύλαξη ότι η πιο πάνω χρηματοδότηση τελεί υπό την προϋπόθεση της ομαλής τήρησης της διαδικασίας υλοποίησης της οικονομικής και διοικητικής αυτονομίας κατά τις κατευθυντήριες οδηγίες που θα εκδίδει κατά καιρούς το Υπουργικό Συμβούλιο, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Υπουργού Υγείας.

2. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η εισαγωγή και λειτουργία της εξωνοσοκομειακής φροντίδας υγείας του ΓΕΣΥ έγινε την 1^η Ιουνίου 2019, αυτό σημαίνει ότι το κράτος δύναται να καλύπτει διά χρηματοδότησης τυχόν ελλείμματα του Ο.Κ.Υπ.Υ. μέχρι τις 31.5.2024. Στη βάση τούτου θα ανέμενε κανείς ότι ο οικονομικός προγραμματισμός των εσόδων και εξόδων του Ο.Κ.Υπ.Υ. θα ήταν τέτοιος που θα οδηγούσε σε σταδιακή μείωση των ελλειμμάτων ώστε αυτά να μηδενιστούν μετά την 1.6.2024.

3. Από στοιχεία που έχουμε λάβει από το Λογιστήριο του Ο.Κ.Υπ.Υ. φαίνεται ότι ο τριετής προγραμματισμός του προβλέπει ότι η κρατική χορηγία θα διαμορφωθεί τα επόμενα χρόνια ως ακολούθως:

	2020	2021	2022	2023
Συνολικά προϋπολογιζόμενα έσοδα (€)	516.796.226	552.816.652	573.890.375	575.321.564
Προϋπολογιζόμενη κρατική χορηγία (€)	290.085.535	168.970.648	190.220.507	191.651.695
Ποσοστό (%)	56,1%	30,6%	33,1%	33,3%

Επίσης, στις πρόχειρες οικονομικές καταστάσεις του 2019, φαίνεται ότι στις 31.12.2019 ο Ο.Κ.Υπ.Υ. χρωστούσε στο κράτος ποσό ύψους €245.444.884 που αφορά τη μισθοδοσία 5.099 δημοσίων υπαλλήλων του έτους 2019 του Υπουργείου Υγείας που ήταν αποσπασμένοι στον Ο.Κ.Υπ.Υ. και €224.943.975

που αφορά Δαπάνες Κρατικών Νοσηλευτηρίων του έτους 2019 όπως έχουν κοινοποιηθεί στον Οργανισμό από το Υπουργείο Υγείας. Μέχρι σήμερα φαίνεται επίσης ότι η αντίστοιχη οφειλή για τη μισθοδοσία των δημοσίων υπαλλήλων για το έτος 2020 δεν έχει καταβληθεί στο κράτος.

4. Στη βάση των πιο πάνω, από τα μέχρι σήμερα δεδομένα και τους μέχρι σήμερα σχεδιασμούς, προδιαγράφεται με βεβαιότητα η αποτυχία του Ο.Κ.Υπ.Υ. να μηδενίσει τα ελλείματα του μέχρι την 31.5.2024. Θέσαμε τα πιο πάνω υπόψη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Κ.Υπ.Υ. με την ταυτάριθμη επιστολή μας ημερ. 23.12.2020 (επισυνάπτεται ως **Συνημμένο I**), την οποία κοινοποιήσαμε στον Υπουργό Υγείας, ζητώντας ενημέρωση για τα μέτρα που σκοπεύουν να λάβουν, ως οφείλουν, για την συμμόρφωση τους με τη ρητή κατά νόμο υποχρέωσή τους.

5. Η απάντηση του Ο.Κ.Υπ.Υ. στάλθηκε στις 26.1.2021 και επισυνάπτεται ως **Συνημμένο II**. Έχει επίσης τεθεί υπόψη μας από τον Ο.Κ.Υπ.Υ. σχετική επιστολή του Υπουργού Υγείας ημερ. 30.11.2020 που επισυνάπτεται ως **Συνημμένο III**.

6. Από την απάντηση του Ο.Κ.Υπ.Υ. οι ανησυχίες μας ουδόλως έχουν καθησυχαστεί, αντίθετα μάλλον έχουν ενισχυθεί, αφού φαίνεται να ενισχύεται η εικόνα αδυναμίας αντίληψης του προβλήματος ή, ακόμη χειρότερα, η εικόνα προσπάθειας απόκρυψης του προβλήματος. Επισημαίνουμε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα σε σχέση με την απάντηση αυτή:

(α) Η επίκληση του μεγάλου αριθμού προσωπικού που είναι αποσπασμένο από το Υπουργείο Υγείας δεν αποτελεί απάντηση στο πρόβλημα. Το προσωπικό αυτό είναι δεδομένο και προφανώς δεν τίθεται, ούτε φαίνεται να εγείρεται, θέμα πλεονάζοντος προσωπικού, αφού είναι γνωστό ότι ο Ο.Κ.Υπ.Υ. αναζητεί συνεχώς ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό. Άλλωστε, με βάση τα στοιχεία, φαίνεται ότι υπάρχει συνεχώς μείωση του αποσπασμένου προσωπικού και αύξηση του προσωπικού που εργοδοτείται απευθείας από τον Ο.Κ.Υπ.Υ.

Αυτό που αποτελεί ευθύνη του Ο.Κ.Υπ.Υ. είναι η παραγωγική αξιοποίηση του προσωπικού. Στον πιο κάτω Πίνακα φαίνονται κάποια ενδεικτικά παραδείγματα αμοιβών του προσωπικού για το έτος 2020:

Παραδείγματα αμοιβών	Μισθός 1.1.- 31.12.2020 €	Υπερωριακή αποζημίωση/κίνητρα 1.1-31.12.2020* €	Σύνολο απολαβών 1.1-31.12.2020 €
Αποσπασμένος ιατρός Α	95.162	127.042	222.204
Αποσπασμένος ιατρός Β	92.292	95.815	188.107
Αποσπασμένος ιατρός Γ	82.494	102.963	185.457
Αποσπασμένος ιατρός Δ	77.408	93.475	170.883
Συμβασιούχος ιατρός Ε	52.581	103.922	156.503
Συμβασιούχος ιατρός Στ	52.581	97.363	149.944
Συμβασιούχος ιατρός Ζ	52.581	83.160	135.741
Συμβασιούχος ιατρός Η	52.581	67.727	120.308
Συμβασιούχος ιατρός Θ	41.838	58.301	100.139

* Τα στοιχεία αφορούν την πληρωθείσα αποζημίωση/κίνητρα για την περίοδο 1.1-31.12.2020. Κάποια ποσά εκκρεμούν προς πληρωμή και συνεπώς οι δεδουλευμένες υπερωρίες/κίνητρα είναι μεγαλύτερες. Για παράδειγμα οι δεδουλευμένες υπερωρίες/κίνητρα για τον αποσπασμένο ιατρό Α για το 2020 ήταν €136.773, για τον Β €103.402, για τον Γ €105.225 και για τον Δ €114.890.

Σημειώνεται ότι στη συμφωνία παροχής κινήτρων προς το προσωπικό τέθηκε ως μέγιστο ετήσιο εισόδημα ειδικού ιατρού το ποσό των €250.000 (εξαιρουμένων των εισφορών εργοδότη) που ακόμη και αυτό μπορεί να παραβιαστεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Κ.Υπ.Υ.

Για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2020, οι συνολικές δαπάνες σε μισθούς προσωπικού ήταν, με βάση τα στοιχεία του Ο.Κ.Υπ.Υ., ως εξής:

	Μισθός	Υπερωρίες	Εισφορές εργοδότη	Συνολικό Κόστος 1.1-31.10.2020
	€	€	€	€
Συμβασιούχοι	8.424.834	5.886.074	1.547.689	15.858.597
Αποσπασμένοι	129.359.762	46.218.454	24.873.557	200.451.773
Σύνολο	137.784.596	52.104.528	26.421.246	216.310.370

Επιπλέον, το κόστος του ωρομίσθιου προσωπικού που έχει μεταφερθεί στον Ο.Κ.Υπ.Υ. ανήλθε, για την περίοδο 1.1-31.12.2020, σε €43 εκ περίπου.

Το κόστος προσωπικού αποτελεί περίπου το 55% του προϋπολογισμού του Ο.Κ.Υπ.Υ. Το ύψος των υπερωριών/επιδομάτων/κινήτρων που λαμβάνουν οι υπάλληλοι ανέρχεται περίπου στο 38% των απολαβών τους.

Αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του Ο.Κ.Υπ.Υ. να διασφαλίσει ότι οι αμοιβές που παρέχει διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα του Οργανισμού. Θεωρούμε απαραίτητο να δίνονται αμοιβές από τα λεφτά των φορολογούμενων πολιτών χωρίς να υπάρχει ανάλογη παραγωγικότητα και διασφάλιση της ανταποδοτικότητας (value for money).

(β) Ο Ο.Κ.Υπ.Υ. προικοδοτήθηκε από τον φορολογούμενο πολίτη με υπερσύγχρονα νοσοκομεία και εξοπλισμό. Η πραγματοποίηση πρόσθετων επενδυτικών έργων θα πρέπει να συνάδει με τις ανάγκες του Οργανισμού, και συνεπώς με τον αριθμό των ασθενών και τα έσοδα του και να διασφαλίζει οικονομική ανταποδοτικότητα. Η εξασφάλιση χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά κονδύλια σίγουρα ενισχύει τη θετική αξιολόγηση ενός επενδυτικού έργου, ακριβώς επειδή η δαπάνη για τον Οργανισμό θα είναι μειωμένη. Εν πάση περιπτώσει, τα ποσά για αναπτυξιακά έργα που περιλαμβάνονται στον τριετή σχεδιασμό του Ο.Κ.Υπ.Υ. δείχνουν ότι δεν μπορεί να γίνεται επίκληση αυτής της πτυχής των εξόδων για να δικαιολογηθούν τα τεράστια ελλείματα.

Ποσό Προϋπολογισμού για αναπτυξιακές δαπάνες			
2020	2021	2022	2023
(€)	(€)	(€)	(€)
24.994.684	22.083.865	30.769.799	34.099.340

(γ) Θεωρούμε σημαντικό ότι ο Ο.Κ.Υπ.Υ. ουσιαστικά παραβλέπει πως το ένα σκέλος του προβλήματος είναι η μη επίτευξη των στόχων του που αφορούν τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών σε ασθενείς που επιλέγουν τα δημόσια νοσηλευτήρια και το άλλο σκέλος ο μη εξορθολογισμός των δαπανών.

Είναι γεγονός ότι η πανδημία επιβάρυνε τον Οργανισμό με πρόσθετα έξοδα αφού τα δημόσια νοσηλευτήρια ανέλαβαν σχεδόν αποκλειστικά το σχετικό βάρος και, με τις υπεράνθρωπες προσπάθειες του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού,

εξακολουθεί να δίνει τη μάχη για να σωθούν οι ζωές των συνανθρώπων μας που έχουν προσβληθεί από τον νέο κορωνοϊό.

Οι δαπάνες όμως για την υγεία γενικά (στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα) δεν φαίνεται να έχουν μειωθεί και προφανώς οι ασθενείς εξακολουθούν να επισκέπτονται, ακόμη και εν μέσω πανδημίας, τους ιατρούς και τα νοσηλευτήρια για να τύχουν εξέτασης ή περίθαλψης. Το μερίδιο όμως του Ο.Κ.Υπ.Υ. φαίνεται να είναι πολύ εκτός των προβλέψεων του.

Είναι αξιοσημείωτο ότι στη συμφωνία παροχής κινήτρων προς το προσωπικό που ισχύει μέχρι τις 31.12.2021, οι βασικοί στόχοι εσόδων ώστε να ενεργοποιηθεί η παραχώρηση κινήτρων ανέρχεται σε εισπράξεις ύψους €220εκ. (€180εκ. για την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη και €40εκ. για την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη), ενώ στην πράξη τα έσοδα το 2020 θα είναι της τάξης των €20εκ. για την ενδονοσοκομειακή και €30εκ. για την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη. Στην ίδια συμφωνία παροχής κινήτρων καταγράφεται και «αυξημένος στόχος» που φθάνει συνολικά τα €305εκ., ποσό το οποίο φυσικά επίσης απέχει πολύ από τις δαπάνες του Οργανισμού και συνεπώς, ακόμη κι αν επιτευχθεί (πράγμα αδύνατο), θα υπάρχουν τεράστια ελλείμματα.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι εξωτερικοί ασθενείς που έλαβαν υπηρεσίες από τον Ο.Κ.Υπ.Υ. στα Νοσοκομεία, εκτός των Κέντρων Υγείας και ΤΑΕΠ, ανήλθαν σε 955.712 το 2019 και μειώθηκαν σε 430.063 τους πρώτους 10 μήνες του 2020, άρα αν λάβουμε υπόψη ίσες χρονικές περιόδους, η μείωση θα είναι της τάξης του 46%. Ομοίως, οι εσωτερικοί ασθενείς που έλαβαν υπηρεσίες από τον Ο.Κ.Υπ.Υ. ανήλθαν σε 87.584 το 2019 και μειώθηκαν σε 52.808 τους πρώτους 10 μήνες του 2020, άρα αν λάβουμε υπόψη ίσες χρονικές περιόδους η μείωση θα είναι της τάξης του 28%.

Είναι πιστεύουμε αντιληπτό, και εν πολλοίς αναμενόμενο ότι, με την έναρξη της Α' και Β' Φάσης του ΓΕΣΥ, μεγάλος αριθμός ασθενών που πριν λάμβαναν δωρεάν υπηρεσίες από τα δημόσια νοσηλευτήρια θα χρησιμοποιούσαν πλέον τον ιδιωτικό τομέα. Το σημαντικό όμως είναι να καταφέρει ο Ο.Κ.Υπ.Υ να ανακόψει το κύμα φυγής και, αν είναι δυνατό, να επανακτήσει μεγαλύτερο μερίδιο από το σύνολο των ασθενών, και το κυριότερο να προσαρμόσει επιτέλους τα έξοδα του στα έσοδα που στην πράξη πετυχαίνει.

(δ) Η προσπάθεια του Ο.Κ.Υπ.Υ. να υποβαθμίσει το πρόβλημα των τεράστιων οφειλών του προς το κράτος σε θέμα απλών λογιστικών πράξεων συμψηφισμού ενισχύει την καχυποψία έναντι του. Τα εκατοντάδες εκατομμύρια που οφείλει ο Ο.Κ.Υπ.Υ. στο κράτος θα πρέπει να καλυφθούν με πρόσθετες χορηγίες από τα λεφτά των φορολογούμενων πολιτών και δεν αποτελούν καθόλου απλές λογιστικές πράξεις συμψηφισμού, αλλά πραγματικές οφειλές που δεικνύουν τεράστια ελλείμματα από τη μέχρι σήμερα διαχείριση.

7. Αυτό που θεωρούμε θετικό είναι το γεγονός πως ο Ο.Κ.Υπ.Υ. ανέθεσε σε ελεγκτικό οίκο την ετοιμασία Επιχειρησιακού Σχεδίου που θα περιλαμβάνει τις οικονομικές προβλέψεις σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Τούτο σημαίνει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να επιδείξει την αναγκαία βούληση, και το Υπουργείο να ασκήσει την αναγκαία εποπτεία, ώστε το Σχέδιο που θα καταρτιστεί να ακολουθείται και τούτο να ελέγχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα σε περιπτώσεις διαπίστωσης αποκλίσεων. Προς τούτο, θεωρούμε σημαντικό και το ρόλο που θα πρέπει να ασκήσει η Βουλή των Αντιπροσώπων, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, ώστε να υπάρξει διασφάλιση ότι η ζοφερή εικόνα για το 2023 που προδιαγράφεται σήμερα θα αναστραφεί έγκαιρα, προς αποτροπή

εφιαλτικών σεναρίων καταναγκαστικού ξεπουλήματος δημόσιων νοσηλευτηρίων. Αν από την άλλη, ακόμη και αν τα επόμενα χρόνια ακολουθηθεί μία απόλυτα συνετή διαχείριση, δεν θα είναι πρακτικά εφικτή η πλήρης εξάλειψη των ελλειμμάτων ώστε να υπάρξει μηδενισμός της κρατικής ενίσχυσης, τότε με το Επιχειρησιακό Σχέδιο ανά χείρας και με πειστικές αποδείξεις ότι ασκείται πλέον τέτοια συνετή διαχείριση, θα πρέπει έγκαιρα να αναζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση παράταση της πενταετούς περιόδου επιτρεπτής κρατικής ενίσχυσης.

8. Η παρούσα κοινοποιείται στον Υπουργό Υγείας αφού με βάση το σχετικό νόμο η χρηματοδότηση προς τον Ο.Κ.Υπ.Υ. τελεί υπό την προϋπόθεση της ομαλής τήρησης της διαδικασίας υλοποίησης της οικονομικής και διοικητικής αυτονομίας κατά τις κατευθυντήριες οδηγίες που θα εκδίδει κατά καιρούς το Υπουργικό Συμβούλιο, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Υπουργού. Συνεπώς, η πρώτη ευθύνη για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων νοσηλευτηρίων ανήκει στον Υπουργό και στο Υπουργικό Συμβούλιο.

(Δρ Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης)

**Γενικός Ελεγκτής
της Δημοκρατίας**

- Κοιν.:** - Πρόεδρο και Μέλη Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως
Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών
- Υπουργό Υγείας
 - Πρόεδρο Διοικητικού Συμβουλίου Ο.Κ.Υπ.Υ.